

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 75/2019-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojмира Mamojku a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť občianskeho združenia Poradňa pre občianske a ľudské práva, Krivá 23, Košice, zastúpeného advokátkou Mgr. Vandou Durbákovou, Krivá 23, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 698/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo občianskeho združenia Poradňa pre občianske a ľudské práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 698/2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 698/2015 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Občianskemu združeniu Poradňa pre občianske a ľudské práva priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť občianskemu združeniu Poradňa pre občianske a ľudské práva trovy právneho zastúpenia v sume 325,42 € (slovom trisťdvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. Vandy Durbákovej, Krivá 23, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 75/2019-11 z 5. novembra 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť občianskeho združenia Poradňa pre občianske a ľudské práva, Krivá 23, Košice (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 698/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ je stranou napadnutého konania vedeného na okresnom súde od 4. decembra 2015, v ktorom sa žalobou domáha ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie podľa § 9a zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ uviedol, že od podania žaloby bol okresný súd v napadnutom konaní takmer tri roky

nečinný a až 16. augusta 2018 mu doručil vyjadrenie žalovaného z 21. apríla 2016. Sťažovateľ v súdom stanovenej lehote zaslal okresnému súdu svoje vyjadrenie k podaniu žalovaného spolu s návrhom na zmenu žaloby. Vzhľadom na nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní sa sťažovateľ 22. augusta 2018 obrátil na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prieťahy v konaní. Podpredsedníčka okresného súdu v odpovedi z 21. septembra 2018 uznala sťažnosť sťažovateľa za dôvodnú a za vzniknuté prieťahy sa ospravedlnila. Aj napriek tomu však podľa sťažovateľa nie je ku dňu podania ústavnej sťažnosti napadnuté konanie právoplatne skončené a vo veci nedošlo ani k nariadeniu pojednávania.

3. Sťažovateľ k priebehu napadnutého konania uviedol:

„Sťažovateľovi je zrejmé, že primeranosť dĺžky súdneho konania nemožno vyjadriť numericky a je potrebné skúmať a preverovať odlišnosti každého prípadu a konkrétne okolnosti prejednávanej veci. Aj v tomto smere je však dôležité skúmať, či dĺžka konania je logickým následkom zložitosti veci. Vo vzťahu k uvedenému má však sťažovateľ za to, že predmetnú právnu vec nie je možné považovať za nijako zložitú, aby jeho príprava na pojednávanie trvala skoro 3 roky od podania žaloby. Od apríla 2016, kedy mal súd doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe mal ho bezodkladne doručiť žalobcovi a vo veci vytýčiť pojednávanie a vykonávať navrhnuté dôkazy. Súdu však trvalo viac ako dva roky kým vyjadrenie žalovaného zo dňa 21.4.2016 doručil žalobcovi a do dnešného dňa, t. j. viac ako 2 roky a 10 mesiacov od podania žaloby nevytýčil vo veci pojednávanie.

Sťažovateľ má za to, že kroky, ktoré doposiaľ konajúci súd vykonával v jeho veci neboli fakticky, právne ani procesne zložité, preto ich nie je možné z uvedených dôvodov ospravedlniť.

Rovnako sťažovateľ poukazuje aj na skutočnosť, že prieťahy v konaní nezavinil svojim konaním, práve naopak, na výzvu súdu vždy reagoval obratom.

Sťažovateľ na tomto mieste apeluje predovšetkým na skutočnosť, že podanou tzv. verejnou žalobou sa na príslušnom súde domáha ochrany väčšej skupiny rómskych detí pred diskrimináciou v prístupe k vzdelaniu, z dôvodu ich rómskeho etnického pôvodu. Sťažovateľ má za to, že vzhľadom na uvedené bolo a je namieste, aby konajúci súd poskytol

rýchlu a účinnú ochranu práva, ochrany ktorého sa v prospech rómskych detí v konaní domáha.

Súdne konanie už teraz trvajúce skoro tri roky bez toho, aby konajúci súd čo i len začal vo veci vykonávať navrhované dôkazy, je preto, podľa názoru sťažovateľa, neakceptovateľné a dĺžku tohto konania nemožno považovať za primeranú.

Sťažovateľ má preto za to, že uvedeným postupom Okresného súdu Bratislava III došlo k závažnému porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, čo potvrdila aj podpredsedníčka konajúceho súdu, keď sťažovateľovu sťažnosť na prieťahy v konaní sama vyhodnotila ako opodstatnenú.

Sťažovateľ má však za to, že ospravedlňovanie vzniknutých prieťahov v konaní zo strany podpredsedníčky súdu tým, že prieťahy boli spôsobené nepriaznivým zdravotným stavom zákonnej sudkyne, ktorý vyústil do jej hospitalizácie a následnému prerozdeľovaniu súdneho registra, je vzhľadom na dĺžku nekonania súdu vo veci neprípustné.

... Vzhľadom na dĺžku zbytočných prieťahov a ich charakter (doručenie vyjadrenia žalovaného žalobcovi až viac ako 2 roky po jeho doručení súdu a nevytýčenie pojednávania vo veci skoro 3 roky od podania žaloby, celková dĺžka konania po podaní) sťažovateľ rovnako nepovažuje za dostatočné zadosťučinenie ospravedlnenie podpredsedníčky súdu za spôsobené prieťahy v konaní. “

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o porušení jeho v záhlaví označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, aby prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov a sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € a náhradu trov konania v sume 325,42 €.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podania sťažovateľa

5. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. Spr. 495/2019 z 5. decembra 2019 doručeným ústavnému súdu 16. decembra 2019 vyjadrila k ústavnej sťažnosti podpredsedníčka okresného súdu poverená zastupovaním predsedu okresného súdu, v ktorom okrem prehľadu procesných úkonov súdu a strán sporu k veci uviedla:

„K iným okolnostiam, ktoré majú vplyv na prieťahy v konaní uvádzame, že zákonná sudkyňa vo veci JUDr. Beata Farkašová bola dlhodobo práceneschopná o čom svedčí i prerozdelenie veci do oddelenia inému zákonnému sudcovi, pričom jej zdravotné problémy boli vážne a dlhodobého charakteru ešte pred prerozdelením spisu.“

6. Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení zároveň uviedla: *„Súhlasíme s tým, aby ústavný súd vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“*

7. K vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu zaujala na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právna zástupkyňa sťažovateľa, ktorá vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 21. decembra 2019 uviedla:

„Sťažovateľ trvá na argumentácii uvedenej v ním podanej ústavnej sťažnosti zo dňa 16.10.2018. Má za to, že Okresný súd Bratislava III vo svojom vyjadrení de facto potvrdzuje, že v konaní spôsobil prieťahy. Z jeho podania je totižto zrejmé, že vo veci nekonal od 7.3.2015 do 22.3.2016 a od 25.4.2016 do 2.8.2018, pričom celková dĺžka konania pred súdom prvej inštancie je v súčasnosti už viac ako 4 roky bez toho, aby bolo rozhodnuté v merite veci. Okresný súd túto svoju nečinnosť ospravedlňuje najmä dlhodobou práceneschopnosťou zákonnej sudkyne.

... Z judikatúry ústavného súdu však jednoznačne vyplýva, že v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv platí, že personálne problémy justičného systému nezabavujú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III.ÚS 17/02). Námietka personálnych komplikácií nemá podľa rozhodovacej praxe ústavného súdu povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. (III.ÚS 471/2018).

... Sťažovateľ opätovne zdôrazňuje, že v predmetnej veci sa jedná o súdne konanie iniciované podaním tzv. verejnej žaloby- žaloby vo verejnom záujme podľa príslušných ustanovení zák. č. 365/2004 Z.z. – antidiskriminačný zákon. Pričom v konaní pred všeobecným súdom je namietané porušenie zásady rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k väčšiemu počtu rómskych detí vzdelávaných segregovane na základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka. Jedným z nárokov, ktorých sa žalobca v súdnom konaní pred všeobecnými súdmi domáha je aj zabezpečenia rovného práva na vzdelávanie týchto

detí bez diskriminácie, čo je jedným zo základných ľudských práv garantovaných Ústavou SR a aj medzinárodnými zmluvami.

... Zvlášť v takýchto prípadoch porušenia základného ľudského práva väčšej skupiny osôb patriacich k zraniteľnej skupine obyvateľstva (deti patriace k etnickej menšine), ktoré má systémový charakter je v záujme riadneho výkonu spravodlivosti nevyhnutné, aby všeobecné súdy rozhodovali riadne a včas, bez prietáhov. “

8. Právna zástupkyňa sťažovateľa zároveň vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 1. marca 2019 v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

17. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

18. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

19. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1 OSP, ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

20. V zmysle čl. 17 CSP *„súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“* a v zmysle § 157 ods. 1 CSP *„súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“*.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

22. Posúdením napadnutého konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie, ktorého predmetom je návrh vo veci súvisiacej s porušením zásady rovnakého zaobchádzania, netvorí bežnú agendu všeobecných súdov. Antidiskriminačné spory je potrebné vo všeobecnosti považovať za náročné na dokazovanie, a to hlavne vo fáze hodnotenia vykonaných dôkazov (III. ÚS 90/2015).

Možno preto konštatovať, že napadnuté konanie z hľadiska jeho predmetu vykazuje určitý stupeň právnej zložitosti. Čo sa týka hodnotenia skutkovej zložitosti napadnutého konania, táto by mohla byť ústavným súdom potenciálne konštatovaná vzhľadom na predmet sporu (v ktorom sa črtá náročné dokazovanie), avšak z okolností prípadu sťažovateľa vyplýva, že v doterajšom priebehu konania bolo vykonané dokazovanie len výsluchom strán (žalovaného, pozn.) a listinnými dôkazmi. Na doterajšiu dĺžku napadnutého konania preto nemala vplyv skutková zložitosť veci.

23. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

24. Ústavný súd v súvislosti so správaním sťažovateľa poukazuje aj na okolnosť, že priebeh konania pred okresným súdom bol viackrát charakterizovaný využitím procesných dispozičných oprávnení sťažovateľa, ktoré na strane okresného súdu vyvolali povinnosť reagovať predpísaným spôsobom na tieto procesné návrhy [návrh na zmenu žaloby z 5. septembra 2018, návrh na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP zo 17. apríla 2019]. Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (m. m. I. ÚS 31/01). Zároveň dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných priet'ahov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľa konal a rozhodoval bez zbytočných priet'ahov (napr. II. ÚS 41/00).

25. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v doterajšom priebehu konania. Z prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní, ktorý vyplýva z obsahu stanoviska podpredsedníčky okresného súdu k ústavnej sťažnosti, ako aj z predloženého s vecou súvisiaceho spisu okresného súdu vyplýva, že okresný bol dlhodobo nečinný v období od 25. apríla 2016, keď mu bolo doručené vyjadrenie žalovaného, do 2. augusta 2018, keď bol zrealizovaný pokyn

na doručenie vyjadrenia žalovaného sťažovateľovi. Uvedenú nečinnosť okresného súdu v zistenom období (v trvaní 2 roky a 3 mesiace) bez existencie zákonnej prekážky ústavný súd hodnotí ako neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu, ktorej dôsledkom sú zbytočné prietahy v napadnutom konaní. Na druhej strane však nemožno konštatovať nečinnosť okresného súdu v období od 7. marca 2015 do 22. marca 2016, ako to tvrdí sťažovateľ vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu, keďže napadnuté konanie začalo na okresnom súde 4. decembra 2015 dorúčením žaloby.

26. Obranu okresného súdu, podľa ktorého okolnosťou, ktorá mala „*vplyv na prietahy v konaní*“, bola dlhodobá práceneschopnosť zákonnej sudkyne, pričom jej zdravotné problémy boli vážne a dlhodobého charakteru, nebolo možné akceptovať. Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní (*mutatis mutandis* I. ÚS 55/02, IV. ÚS 84/02). Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prietahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03).

27. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že pojednávanie vo veci, ktoré sa uskutočnilo 5. novembra 2019, bolo po pripustení zmeny žaloby a po uvedení predbežného právneho posúdenia veci okresným súdom odročené na 6. február 2020. Vo veci tak nebolo rozhodnuté meritórnym rozsudkom ani po štyroch rokoch od začatia napadnutého konania.

28. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k prietahom, ktoré boli čiastočne spôsobené právnou zložitou veci, ale najmä nečinnosťou okresného súdu v zistenom období. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

29. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

31. V nadväznosti na výrok o porušení označených práv a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

33. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

34. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

35. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

36. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 4 000 €, čo odôvodnil predovšetkým „*neprimerane dlhou dobou a charakterom spôsobených priet'ahov*“, a tiež tým, že v napadnutom konaní sa domáha „*ochrany pred diskriminačným konaním voči väčšej skupiny rómskych detí, ktoré je v rozpore s verejným záujmom, preto je namieste, aby mu bola poskytnutá ochrana jeho práv v čase primeranom a bez zbytočných priet'ahov*“.

37. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

38. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

39. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ktoré nie je dosiaľ meritórne skončené, ako aj na neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu v trvaní 2 rokov a troch mesiacov, berúc do úvahy špecifický predmet napadnutého konania, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € pre sťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

VI.

Trovy konania

40. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

41. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

42. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 325,42 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v hodnote po 153,50 € vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 9,21 €. Náhradu za tretí úkon právnej služby – stanovisko k vyjadreniu okresného súdu doručené ústavnému súdu 21. decembra 2019, ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci a v prevažnej miere v ňom sťažovateľ iba zopakoval argumenty prezentované v ústavnej sťažnosti.

43. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

44. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu